

Министерството на финансите публикува данните за финансовото състояние на общините за третото тримесечие на 2019 г. и на общините със съгласувани планове за финансово оздравяване

Публикувани са данните за финансовото състояние на общините за третото тримесечие на 2019 г. и на общините със съгласувани планове за финансово оздравяване на основание чл. 130е, ал. 4, във връзка с чл. 130ж от Закона за публичните финанси (ЗПФ).

Анализът на данните в края на третото тримесечие на 2019 г., спрямо края на 2018 г., както и спрямо същия период на 2018 г., показва следното:

Показатели за финансова самостоятелност

Средният дял на приходите в общите постъпления за страната нараства до 38,32 % спрямо 36,65 % в края на 2018 г., но остава по-нисък спрямо същия период на миналата година (40,59 %). Броят на общините, които отчитат дял на приходите от общите постъпления по-висок от средния за страната, е 39 – при 38 към края на предходната година и 34 към края на месец септември 2018 г.

Подобна тенденция се наблюдава и при средния за страната дял на покритие на разходите за местни дейности с приходи, който нараства до 86,29 %, спрямо 82,38 % в края на миналата година, но остава по-нисък спрямо същия период на миналата година (95,89 %), като 59 общини постигат резултат над средното за страната (при 54 броя към същия период на миналата година и 57 броя към края на 2018 г.).

Приходите превишават разходите за местни дейности към края на третото тримесечие на 2019 г. при 11,7 % от общините, или 31 общини. През същия период на миналата година общините са 48 или 18,1 %, а към края на 2018 г. – 22 общини или 8,3 %.

Показатели за финансова устойчивост и ефективност

- Бюджетното салдо спрямо общите постъпления по отчет – средното равнище за страната към края на третото тримесечие на 2019 г., е -0,31 % (при 4,06 % към същия период на миналата година и 1,70 % в края на 2018 г.). Броят на общините, отчитащи резултат над средния, е 107 при 100 към третото тримесечие на 2018 г. и 156 към края на 2018 г. За разлика от предходните наблюдавани периоди, към края на септември 2019 г. бюджетното салдо на общините на национално ниво е отрицателна величина, поради което и делът му в общите постъпления е отрицателен.
- Средното за страната равнище на размера на дълга, като процент от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия, спада до 47,48 % (при 49,02 % към 30.09.2018 г. и 50,25 % към края на същата година). Общините използват дългосрочни заеми както за съфинансиране на европейски проекти и програми, така и за реализирането на значими инвестиционни проекти. Важен показател, който е индикатор за финансовото състояние и дисциплина в общината, не е размерът на дълга като обща сума, а дали погашенията по него са правилно планирани и бюджетно разчетени, така че да не са в противоречие с фискалното правило по чл. 32, ал. 1 и ал. 2 от Закона за публичните финанси .
- Делът на просрочените задължения от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия на национално равнище към септември 2019 г. спада минимално до 4,25 % при 4,80 % година по-рано и 4,40 % към края на 2018 г. Броят на общините с този показател над средното равнище за страната намалява до 80 броя към 30.09.2019 г., при 78 за същия период на миналата година и 82 към края на 2018 г.

- Население на един общински служител – средната стойност на показателя е относително постоянна величина – 279 за септември 2019 г., при 280 към 30.09.2018 г. и 279 към края на 2018 г. Общините с показател над средната стойност са 49 към края на текущото деветмесечие, като са с една повече, спрямо предходните наблюдавани периоди.
- Делът на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи е 51,38 %, а за същия период на миналата година и към края на 2018 г. е съответно 51,25 % и 49,52 %. Общините с показател над средните стойности са съответно 179 за 2019 г., при 202 за третото тримесечие на 2018 г. и 202 към края на 2018 г.

Показател за инвестиционна активност - дял на капиталовите разходи в общите разходи

Към края на тримесечието при общините се наблюдава по-слаба инвестиционна активност - 13,6 %, сравнено с данните към края на 2018 г., когато средната стойност на този показател за страната е 14,07 %. Спрямо средното равнище на показателя от 11,33 %, отчетено към същия период на миналата година, се наблюдава подобрене.

Броят на общините, които имат дял на капиталовите разходи по-висок от средното равнище за страната в края на третото тримесечие на 2019 г., е 117, при 92 за същия период на миналата година и 112 към края на 2018 г. Трябва да се отбележи, че едва 24 общини имат ниво на този показател над 30 % (съответно 20 в края на предходната година и 11 към 30.09.2019 г.).

Други показатели за финансовото състояние на общините

- Наличните в края на септември 2019 г. задължения за разходи към годишния размер на разходите на общините спада до 3,6 % (при 3,9 % към 30.09.2018 г. и 6,7 % към 31.12.2018 г.). Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 82 (при 86 за същия период на миналата година и 68 към края на 2018 г.). Към 30.09.2019 г. в 14 общини задълженията за разходи към годишния размер на разходите превишава 15 на сто (при 19 общини за същия период на миналата година и 22 към края на 2018 г.).

Общини с най-голям дял на задълженията за разходи спрямо годишните разходи:

Неделино	72,7 %
Белоградчик	52,8 %
Доспат	52,1 %
Димово	37,5 %
Кърджали	35,8 %

- Наличните в края на септември 2019 г. поети ангажименти за разходи по бюджета на общината към годишния размер на разходите на национално равнище са 33,1 % (при 30,2 % към 30.09.2018 г. и 33,9 % към 31.12.2018 г.) по данни от оборотните ведомости на общините. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 74 (при 82 за същия период на миналата година и 94 към края на 2018 г.). Към 30.09.2019 г. в 28 общини размерът на поетите ангажименти за разходи към годишния размер на разходите превишава 50 на сто (при 20 общини за същия период на миналата година и 34 в края на 2018 г.).

Общини с най-голям дял на поетите ангажименти за разходи спрямо годишните разходи:

Чепеларе	132,3 %
Смолян	96,2 %
Марица	82,5 %
Неделино	76,9 %
Стара Загора	76,0 %

- Делът на просрочените задължения по бюджета от годишния размер на разходите на национално равнище към края на последното тримесечие намалява до 1,6 % при 1,9 % за същия период на миналата година и 2,0 % в края на 2018 г. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, нараства до 75 (при 72 към 30.09.2018 г. и 75 към 31.12.2018 г.). Към края на третото тримесечие на 2019 г. общините с просрочени задължения, които превишават 5 на сто от годишния размер на разходите, са 40, докато към същия период и края на миналата година са съответно 44 и 49.

Общини с най-голям дял на просрочените задължения спрямо годишните разходи:

Белоградчик	50,6 %
Доспат	47,7 %
Неделино	44,6 %
Чепеларе	41,8 %
Велинград	38,5 %

- Общините с отрицателно бюджетно салдо към края на третото тримесечие на 2019 г. са 160 (за сравнение към 30.09.2018 г. са 112, а към края на 2018 г. – 84), като най-голям дефицит се отчита в следните общини:

	/лв. /
Варна	-16 688 682
Кубрат	-4 969 387
Велинград	-4 267 630
Септември	-4 130 354
Благоевград	-4 079 471

Към края на третото тримесечие на 2019 г. общините Девин, Неделино и Чепеларе нарушават разпоредбата на чл. 128, ал. 2 от ЗПФ, съгласно която не се допуска поемането на ангажименти за разходи от кметовете на общини, ако общината не е привела показателите си за поети ангажименти и задължения за разходи, в съответствие с ограниченията по чл. 94, ал. 3, т. 1 и 2 от закона. Въпреки че общините Неделино и Чепеларе поемат нови ангажименти за разходи от началото на 2019 г., размерът на поетите им ангажименти към края на м. септември 2019 г. намалява спрямо края на м. юни 2019 г.

Код по ЕБК	Община	Нарушение на чл. 94, ал. 3, т. 1 от ЗПФ към края на 2018 г.	Нарушение на чл. 94, ал. 3, т. 2 от ЗПФ към края на 2018 г.	Ангажменти към 31.12.2018 г.	Ангажменти към 30.09.2019 г.	Увеличение на размера на поетите ангажменти септември 2019 г. спрямо края на 2018 г.
7103	Девин	17,7 %	68,6 %	6 956 796 лв.	12 819 029 лв.	5 862 233 лв.
7107	Неделино	85,9 %	87,8 %	5 059 533 лв.	5 389 747 лв.	330 214 лв.
7110	Чепеларе	30,8 %	64,1 %	5 383 672 лв.	13 448 796 лв.	8 065 124 лв.

Комплексният анализ на показателите на общините за финансова самостоятелност, финансова устойчивост и инвестиционна активност, просрочени задължения, поети ангажменти и задължения за разходи за третото тримесечие на 2019 г. показва, **че с най-добри параметри на тези показатели са общините:**

Челопеч
Панагюрище
Столична община
Чавдар
Ябланица

Бургас
Иваново
Русе
Пловдив
Лъки

Столична община и общините Бургас, Сливен, Пловдив, Търговище и Русе към края на третото тримесечие на 2019 г. формират най-голям излишък по бюджета си. Най-голямо намаление в размера на задълженията за разходи по бюджетите си, спрямо края на 2018 г., отчитат от Столична община, Пловдив, Перник, Сливен, Добрич и Тунджа. Общините Септември, Смолян, Видин, Рудозем и Бяла (обл. Русе) са с най-голямо намаление на поетите ангажменти за разходи, спрямо края на предходната година.

Съответно, с най-негативни тенденции по показателите за финансова самостоятелност, финансова устойчивост и инвестиционна активност за третото тримесечие на 2019 г., като се изключат общините, които са със съгласувани планове за финансово оздравяване на основание чл. 130е, ал. 4, във връзка с чл. 130ж от ЗПФ и/или са определени като общини с финансово затруднение въз основа на данните от годишните отчети за касово изпълнение на бюджетите на общините, оборотните ведомости и информацията по чл. 5а от Закона за местните данъци и такси към края на 2018 г., се очертават следните общини:

Костенец
Доспат
Кричим
Георги Дамяново
Рудозем

Сатовча
Мездра
Стамболийски
Борован
Антон

ФИНАНСОВО ОЗДРАВЯВАНЕ

За общините, за които въз основа на данните от годишните отчети за касово изпълнение на бюджетите на общините, оборотните ведомости и информацията по чл. 5а от Закона за местните данъци и такси към края на 2018 г. се установи, че отговарят на три и повече от критериите по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ и са определени съгласно тази законова разпоредба като общини с финансови затруднения, данните за финансовото състояние към 30.09.2019 г. са следните:

Просрочените задължения по бюджета са в размер на 44,0 млн. лв., като при 13 общини (без общините Криводол, Оряхово, Цар Калоян и Девин) делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи надвишава 5 на сто.

Намалението в размера на просрочените им задължения, спрямо същия период на миналата година, е общо с 10,0 млн. лв. и е в резултат на намалението в 12 общини общо с 13,9 млн. лв. и увеличението в 5 от тях с 3,9 млн. лв. Спрямо края на 2018 г. се наблюдава увеличение на просрочените задължения с 0,1 млн. лв., което е в резултат на увеличение с 4,7 млн. лв. при 6 от тях и от намаление с 4,6 млн. лв. при 11 общини.

Задълженията за разходи са в размер на 68,2 млн. лв., като при 9 от общините делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи превишава 15 на сто.

Задълженията на общините с финансови затруднения са се увеличили, спрямо същия период на миналата година, с 3,7 млн. лв. (при 8 общини има увеличение с 9,6 млн. лв., а при 9 – намаление общо с 5,9 млн. лв.). Спрямо края на 2018 г., увеличението в размера на задълженията е 0,1 млн. лв., като е реализирано в резултат на увеличението с 5,6 млн. лв. в 8 от общините и на намалението с 5,7 млн. лв. в 9 от общините.

Поетите ангажименти са в размер на 136, 8 млн. лв., като при 6 от общините делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи превишава 50 на сто. Поетите ангажименти са се увеличили с 27,3 млн. лв., спрямо същия период на миналата година, което е в резултат на нарастването с 48,7 млн. лв. при 8 общини и на намалението с 21,4 млн. лв. в 9 от общините с финансови затруднение. Спрямо края на 2018 г. се наблюдава увеличение с 29,8 млн. лв., произтичащо от увеличение с 47,4 млн. лв. в 10 от тях и от намаление със 17,6 млн. лв. в 7 от общините.

През 2017 г. и м. август 2018 г., на основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ, са съгласувани планове за финансово оздравяване на 11 общини – Перник, Белово, Тетевен, Септември, Велинград, Сливен, Сунгурларе, Видин, Мизия, Симитли и Стамболово. Тези общини изготвиха и изпратиха за съгласуване оздравителни планове. В тях си поставят цели за финансово оздравяване, които включват мерки за увеличаване на приходите и оптимизиране и ограничаване на разходите в годишен и средносрочен план, изготвени на база на обективен анализ на основни финансови показатели. Целта е да бъде намален дефицитът по бюджета, да се ограничат необезпечените и просрочени задължения и да бъдат въведени конкретни мерки за подобряване на процеса на управление на общинските финанси. Общият финансов ефект от оздравителните планове следва да се реализира ефективно за срока на изпълнение на плана за финансово оздравяване на съответната община. От началото на 2019 г., на основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ, не са съгласувани планове за финансово оздравяване на общини.

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Остатъчен размер на заема към 30.09.2019 г.	Размер на просрочените задължения и др. плащания за погасяване по плана	/в лева/ Общ ефект от изпълнение на мерките от общината
5111	Симитли	22.12.2017 г.	1.12.2020	3 500 000	2 940 500	4 574 903	4 731 803
5212	Сунгурларе	22.08.2017 г.	1.12.2019	1 500 000	1 470 000	2 143 979	2 759 386
5504	Видин	22.12.2017 г.	1.12.2019	4 000 000	830 000	5 209 451	7 463 139
5608	Мизия	22.12.2017 г.	1.12.2019	440 000	108 995	544 301	558 305
6105	Тетевен	22.03.2017 г.	1.12.2019	1 096 545	1 096 545	1 445 784	2 564 952
6302	Белово	07.02.2017 г.	1.12.2019	2 000 000	1 816 012	3 006 401	3 204 321
6304	Велинград	10.04.2017 г.	1.12.2019	3 000 000	2 935 000	6 663 455	6 916 252
6310	Септември	05.04.2017 г.	1.12.2019	3 352 625	3 352 625	5 476 614	5 792 113
6404	Перник	25.01.2017 г.	1.12.2019	4 000 000	4 000 000	26 002 481	26 568 188
7003	Сливен	30.05.2017 г.	1.12.2019	5 000 000	5 000 000	19 779 778	25 268 841
7608	Стамболово	23.08.2018 г.	1.12.2020	1 500 000	825 000	1 958 982	2 897 614
Общо:				29 389 170	24 374 677	76 806 129	88 724 914

По отношение на *просрочените задължения* при девет общини (всички без община Велинград) със съгласуван план за оздравяване през 2017 г. се наблюдава намаление на размера на просрочените задължения от началото на изпълнението на плана за финансово оздравяване. Общините Симитли, Видин и Мизия спазват утвърдените програми за изплащане на просрочените задължения, т.е. тези общини са разплатили предвидените за погасяване просрочени задължения с предоставения от централния бюджет заем и погасяват просрочия с реализиран ефект от заложените в плана мерки. При останалите 6 общини просрочията намаляват, като намалението е в по-малък размер от заложеното в съгласувания план за финансово оздравяване. След отпускане на безлихвения заем за изпълнение на плана за финансово оздравяване през м. август 2018 г. община Стамболово е разплатила заложените за погасяване с него задължения, но не изпълнява съгласувания график за погасяване на просрочени задължения.

При осем общини (всички без общините Велинград и Септември) с отпуснат заем през 2017 г. в края третото тримесечие на 2019 г., спрямо края на 2016 г., има намаление на *задълженията за разходи*. Задълженията за разходи намаляват и при община Стамболово.

При общините Симитли, Велинград, Перник и Сливен се наблюдава намаление на размера на *ангажиментите за разходи* към края на третото тримесечие на 2019 г., спрямо края на 2016 година. Ангажиментите за разходи намаляват и при община Стамболово.

Единствено община Сливен към 30 септември 2019 г. отчита положително бюджетно салдо.

ПРОСРОЧЕНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Просрочените задължения на общините към 30.09.2019 г. са в размер на **137,3 млн. лв.**, в т.ч. по бюджета на общините – **125,2 млн. лв.**

Просрочените задължения по бюджетите на общините са формирани от 130 общини (49,0 % от общия брой общини), 135 общини завършват третото тримесечие на 2019 г. без просрочени задължения в бюджета. Сравнено със същия период на миналата година, намаление на просрочените задължения отчитат 28,3 % (75 общини), като общият размер на реализираното от тях намаление е близо 30,2 млн. лв. За същия период 58 общини (21,9 % от всичките) увеличават просрочените си задължения в рамките на една година общо с 23,2 млн. лв.

В делегираните от държавата дейности просрочените задължения са в размер на 2,7 млн. лв. и съставляват около 2,1 % от размера на просрочените задължения в бюджета.

Размерът на просрочените задължения по бюджетите по области е, както следва:

Област	Септември 2018 г.	Декември 2018 г.	Септември 2019 г.	Изменение Септември 2019 г. - Септември 2018 г.	Изменение Септември 2019 г. - Декември 2018 г.
	/лв./	/лв./	/лв./	/лв./	/лв./
Благоевград	5 030 246	7 044 066	7 364 955	2 334 709	320 889
Бургас	6 413 158	6 085 877	7 098 984	685 826	1 013 107
Варна	652 286	788 548	1 571 892	919 606	783 344
Велико Търново	1 956 117	2 293 354	2 090 320	134 203	-203 034
Видин	12 249 996	10 574 007	9 711 251	-2 538 745	-862 756
Враца	3 084 584	2 961 907	2 887 748	-196 836	-74 159
Габрово	89 084	260 396	109 500	20 416	-150 896
Добрич	1 747 503	3 637 540	3 579 716	1 832 213	-57 824
Кърджали	14 924 189	8 227 124	8 617 525	-6 306 664	390 401
Кюстендил	5 191 775	4 598 948	5 032 858	-158 917	433 910
Ловеч	1 610 712	345 157	340 124	-1 270 588	-5 033
Монтана	1 131 309	1 467 405	1 607 296	475 987	139 891
Пазарджик	22 897 649	22 639 271	25 886 053	2 988 404	3 246 782
Перник	11 005 949	10 113 705	7 634 087	-3 371 862	-2 479 618
Плевен	868 373	1 044 216	1 027 762	159 389	-16 454
Пловдив	10 518 564	6 145 980	6 682 441	-3 836 123	536 461
Разград	975 086	928 876	831 366	-143 720	-97 510
Русе	740 438	1 310 960	1 092 101	351 663	-218 859
Силистра	3 784 303	4 332 129	2 795 479	-988 824	-1 536 650
Сливен	851 398	495 963	311 755	-539 643	-184 208
Смолян	14 523 942	14 197 450	15 830 905	1 306 963	1 633 455
София - град	1 939 149	872 917	874 332	-1 064 817	1 415
София	3 154 707	4 637 423	3 009 476	-145 231	-1 627 947
Стара Загора	1 246 076	1 636 121	3 989 331	2 743 255	2 353 210
Търговище	415 991	401 001	67 731	-348 260	-333 270
Хасково	3 483 027	3 564 350	3 543 792	60 765	-20 558
Шумен	0	0	0	0	0
Ямбол	1 740 860	1 603 334	1 577 618	-163 242	-25 716
Общо	132 226 471	122 208 025	125 166 398	-7 060 073	2 958 373

В сметките за средства от Европейския съюз (СЕС) и в другите сметки и дейности просрочените задължения са 12,2 млн. лв. или 8,9 % от общия размер на просрочените задължения на общините.

Общата сума на просрочените задължения на общините нараства с приблизително 6,4 млн. лв. спрямо края на 2018 г., но остава по-ниска с 4,1 млн. лв., спрямо същия период на миналата година.

Динамиката в размера на просрочените задължения в бюджета е както следва:

Към дата:	Размер на просрочените задължения по бюджетите на общините в млн. лв.
31.12.2015 г.	184,8
31.03.2016 г.	183,6
30.06.2016 г.	188,3
30.09.2016 г.	193,7
31.12.2016 г.	184,4
31.03.2017 г.	175,8
30.06.2017 г.	149,5
30.09.2017 г.	153,2

Към дата:	Размер на просрочените задължения по бюджетите на общините в млн. лв.
31.12.2017 г.	146,1
31.03.2018 г.	138,3
30.06.2018 г.	129,1
30.09.2018 г.	132,2
31.12.2018 г.	122,2
31.03.2019 г.	111,0
30.06.2019 г.	123,9
30.09.2019 г.	125,2

Общинският дълг и общинските гаранции към 30.09.2019 г. възлизат на 1 399,8 млн. лв., в т.ч. 620,5 млн. лв. вътрешен (44,3 %) и 779,3 млн. лв. (55,7 %) външен дълг. Голяма част от общинския дълг и общинските гаранции – 1 172,8 млн. лв. (83,8 %), са предназначени за финансиране на инвестиционни проекти. Дългът на Столична община формира 51,2 % от общия размер на дълга. Прямо края на 2018 година, размерът на общинския дълг и общинските гаранции се увеличава с 1,7 млн. лв., което се дължи на намаление на размера на вътрешния дълг с 5,6 млн. лв. и увеличение на размера на външния дълг със 7,3 млн. лв.

Усилията на Министерството на финансите продължават в посока да се подобри и ефективността на управление на общинските бюджети. Препоръчително е общините да приемат и изпълняват оздравителни планове при наличие не само на три или повече от показателите по чл. 130а от ЗПФ, но и при индикации за достигане на критичните стойности по един или повече от всички наблюдавани показатели. По този начин местните власти ще преодолеят и елиминират своевременно риска да нарушат фискалните правила и параметри по ЗПФ.